

PSKIST GEMEENTE GEMERT-BAKEL

de loods
Architecten- en
adviesbureau bv

GEREEDSCHAPSKIST GEMEENTE GEMERT-BAKEL
VOORSTEL VOOR EEN STREEKGEBONDEN EIGENTIJDSE ARCHITECTUUR

IN OPDRACHT VAN DE GEMEENTE GEMERT-BAKEL
AARLE-RIXTEL | 7 FEBRUARI 2006

it van de gemeente

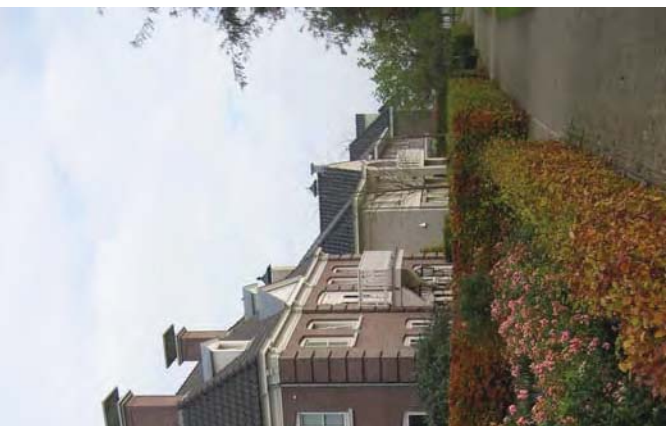
J

4. GEREEDSCHAP

- Wonen op het erf
- Dakvormen
- Detaillering & elementen

5. PROCES

- Hoe nu verder?
 - Loting
 - Architectenkeuze
 - Ontwerp
 - Bouw & beheer
 - Pilot-project
-
- Literatuur
 - Appendix: referentiebeelden eigentijdse vertalingen

ert-Bakel

specifieke situatie zoals we die in de kernen aantreffen zijn de onderdelen of thema's samengesteld voor deze gereedschapskist. Van deze onderdelen zijn de karakteristieke kenmerken in beelden vastgelegd en vertaald naar inspiratiebronnen voor de opgave.

Het is aan de architecten om daarmee door te gaan en niet alleen te putten uit de aangereikte bronnen maar deze ter discussie te stellen. Een ontwerphouding met engagement die het ontstaan van de 'gereedschapskist' achterhaalt, waardoor ze vatbaar wordt voor herinterpretaties ten dienste van de plek en het doel van de opgave.

Recente ontwikkelingen nieuwbouw

Niet alleen binnen de grenzen van de Gemeente Gemert-Bakel, maar in heel Nederland zien we momenteel twee ontwikkelingen.

Eenzijds zien we een sterk historiserende architectuur oprukken, gevoed door een hang naar nostalgie. Vaak worden daarbij klassieke details geïmiteerd die hun oorsprong aan een hele andere tijd en plek ontleenen en niet aan het landelijk gebied waarin de nieuwbouw wordt gebouwd.

Anderzijds zien we het seriematige bouwen, het zichtbaar naast elkaar zetten van identieke eenheden, dat afbreuk doet aan het landelijke karakter dat juist wordt gekenschetst door het eenmalige en de rijke verscheidenheid die dat oplevert. De seriebouw en de veelal standaard gebruikte woningtypologie van twee-onder-een kappers refereren op geen enkele manier aan de boerderijbouw.

oor de dorpstranden van de kernen
hbouwkundige plannen ontwikkeld
woningbouw. Bij deze plannen is
de wijze een overgang te maken
andschap vanuit de dorpskern en
Gemeente Gemert-Bakel om voor
nde architectonische kwaliteit te
e omgeving en recht doet aan de
st.

rt-Bakel de Loods, Architecten- en
cht gegeven een onderzoek te
orische gebiedskenmerken in de
in om op een eigentijdse wijze de
omgeving vorm te geven: zonder
aan het tot stand brengen van
milieus in het buitengebied die
en aansluiten op de hedendaagse
. Daarvoor heeft De Loods een
waarmee architecten en
n de opgave tegemoet te treden.

reedschapskist is een bepaalde
entarisatie en analyse van de

- roolijn
- Mirkers KF kleur rood, in keparverband
- Mirkers DF kleur rood, in hulsteensverband
- Jozelen OS-plosten L.A.V. langporkeestroken
- halfverharding
- grasstrook
- grasstrook voorzien van Mesh Track graslandopening
- matgoot 5 KF
- * lichtmet: padloep hoogte 4,00 m
- ⊗ te planten boom
- plangebied

kernen de Mortel en Milheeze
ing voor het afbouwen van de
de Mortel vormt de eerste
anten hier aanwezig zijn, is deze
y.

an bijzondere waarde dankzij de
derijen en bolle akkers. Om die
e dorpsrand hier op gepaste wijze
en dorpsbebouwing harmonieus in

ze ontwikkeld waarvan wij denken
voor de plangebieden in Milheeze.
f de inspiratiebronnen specifiek
e karakteristieke kenmerken voor
heving dan voor de kern de Mortel.

e Mortel

t Mortel: deellocatie Vraant

orpstrand

dschap

naar aanknopingspunten die de
bijzonder, wat is de betekenis van
op te merken dat deze zoektocht
samenhangt met de vraag die de
achter in dit zoeken is de rol van de

De nadruk die wordt gelegd op het belang van plaats moet ook gezien
worden als een tegenreactie op die toenemende plaatsloosheid. Een
zoektocht naar datgene wat wij als typisch lokaal zouden beschouwen of
verbonden is met een specifieke plek, kan als een uitdaging worden
gezien voor de hedendaagse architect.

Zoeken naar een streekgebonden eigentijdse architectuur

*ingesteldheid te willen ontdekken
t dat het nooit alleen maar het
brengt zelf wat mee, namelijk de*

Een van de charmes van het dorp is dat ieder huis net even of juist
totaal anders is dan dat van zijn buurman. In het dorp heerst de smaak
van het eenmalige. Om aan die smaak tegemoet te komen dient de
stedenbouwkundig ontwerper verkavelingen met een maximum aan
variatie te ontwerpen voor wat betreft ligging en type van de huizen en
aan de architect is het vervolgens de taak om dit gegeven om te zetten
in werkelijke en zichtbare verschillen.

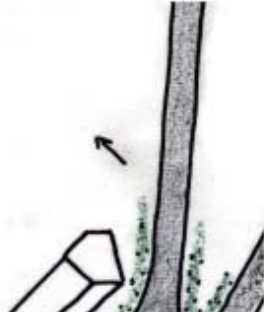
t interessant, 1995)

n de architect om de geest van de
samenleving die ons continu met
het langer uitdaagt om zelf na te
et waarnemen allang geen

*In dorpen werd gebouwd volgens regionale tradities en met een
assortiment van kleuren en materialen, dat door schaarste beperkt was.
Dat zorgde voor een onnadrukkelijke samenhang tussen al die op
zichzelf staande gebouwen. Het naoorlogse bouwen heeft regionale
kenmerken naar de achtergrond verdrongen en ook in dorpen de
herhaling van algemene types er voor in de plaats gesteld.
Veelbelovende aanzetten uit de vooroorlogse tijd raakten in
vergetelheid. Regionale architectuur staat in Nederland nog steeds in de
kinderschoenen. De moderne architect staat argwanend tegenover
traditie, alsof die onverenigbaar is met verandering en vernieuwing. Hij
heeft niets te bieden aan particuliere opdrachtgevers die juist hunkeren*

je zowel stilstaan als stilstijn – en
n geraakt. In een wereld waar de
stilstaan zeldzaam en weinig

t interessant, 1995)

- agrarisch landschap als drager (bolle akkers)
- lintbebouwing met bomenrijen langs de straat
- beukenhaag als begrenzing (erfafscheiding) als begeleiding straat als overgang tussen openbaar en privé als karakteristiek verbindend element
- boerderij als object in het landschap typologie langgevelboerderij toegang via poort in de haag omringd met kiezel en gecementeerde plint
- zichtlijnen tussen boerderijen naar landschap

*Zij vallen voor de wolfskap of de
mining en stellen zich tevreden met
men op slechte namaak. Laten
dige of desnoods stoutmoedige
ties. Dat is veel spannender. Het
sultaten.'*

dorpen uit het oosten)

ap beweegt en een dorp nadert,
t dorp gevormd door het silhouet
zich aftekenen tegen de horizon
bouw éen beplanting, met de
ekt. Dit silhouet maakt onderdeel
paalt het gezicht van het dorp. De
daarom van groot belang en bij
daarmee rekening te worden

de dorpsuitbreidingen deze randen
bomen ontbreken verschijnt de
dat een bevreemdende ervaring bij
uwing dringt zich plotseling op de
ven met het landschap en de
structuur oorspronkelijk het geval

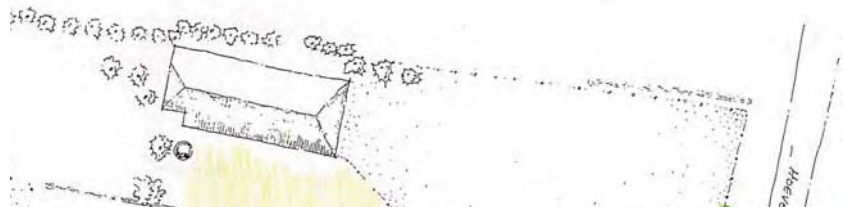
Beschouw toekomstige ontwikkelingen niet als een noodzakelijk kwaad, maar grijp deze kansen aan om de kwaliteit van de dorpsranden te verbeteren. De wens nu is dan ook om deze op gepaste wijze af te bouwen zodat de overgang tussen bebouwing en landschap als meer vanzelfsprekend wordt ervaren.

Landschap & bebouwing

Kerktorens, schoorstenen en boerderijen domineerden eens het Brabantse land. Veel van deze gebouwen zijn helaas al verdwenen. Uit onderzoek is gebleken dat bijna 40% van de cultuurhistorisch waardevolle Brabantse boerderijen de afgelopen 15 jaar is gesloopt.

De bebouwing op het platteland bestaat uit boerderijen, grote bouwvolumes, die als objecten in het landschap fungeren, waarbij het landschap als drager kan worden gezien. Dit is hét fundamentele verschil tussen de stad en het dorp. In de stad is de bebouwing dominant, op het platteland het (agrarisch) landschap. Een dorp bestaat niet zonder, het is er in gebouwd en ervan doordrongen. De bodemvorm of geomorfologie ligt aan de basis van de dorpsstructuur. Een dorp behoort met nabije, vormverwante nederzettingen tot een streek. Tot voor kort volgde het dorp de ontwikkelingen in de landbouw. Het dorp van nu ligt in een landschap dat door ruilverkavelingen visueel en ecologisch is verarmd. Als zulke dorpen groeien is het zaak ze te voorzien van een landschap dat bij ze past.

Het agrarische landschap wordt verder gekenmerkt door een open bebouwingsstructuur, waardoor zichtlijnen vanaf de straat ontstaan

ntse platteland bestaat veelal uit zijden voorzien van monumentale gehucht, of van boerderij naar v samen met de aanwezige

p van de Gemeente Gemert-Bakel ; die zijn ontstaan door de worden doordat er soms wel meer heideplaggen op de akkers van de e akkers van Bakel, Milheeze en de derland gerekend. Het bol houden e bij de verdere ontwikkeling van

n de randen, is het dorp een deel overgang van het dorp naar het waar de karakteristieken van het menkomen. Er is openheid. De n zich met het erf waarop wordt n openbaar is er niet zo strikt. Men zo in het privé domein. Naast de traat is er tegelijk een duidelijke bij de ordening van de bebouwing stieke landschappelijke elementen

spelen daarbij een rol zoals hagen, grote bomen waaronder eiken, beuken, lindes en kastanjes en vruchtbomen in de achtertuin. Ook de bestrating maakt er deel van uit.

Naast het private deel van het erf is er ook een meer gemeenschappelijk deel, dat zich bevindt op de grens van privé en de openbare straat. Dit collectieve woondomein van het erf wordt door de aanwonenden ingericht en beheerd onder verantwoordelijkheid van een daartoe geëigende organisatie van bewoners.

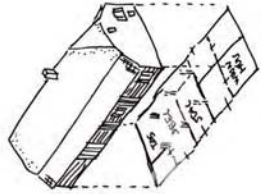
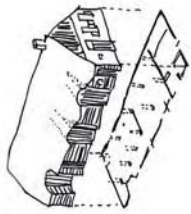
Boerderij typologie

In historische boerderijen met hun erven en bijgebouwen speelden zich vele generaties lang het leven en werken af van een groot deel van de Nederlandse bevolking. Boerderijen maken daarmee een belangrijk deel uit van ons cultureel erfgoed. Niet alleen vanwege de eigen, intrinsieke waarde (veel boerderijen zijn mooi of herbergen interessante bouwkundige constructies) maar ook vanwege de verbondenheid met het landschap. Door hun streekgebonden verschillen dragen de historische boerderijen in hoge mate bij aan de identiteit en de herkenbaarheid van de verschillende regio's.

De heersende opvatting over Brabantse boerderijen is, dat de meest kenmerkende en meest oorspronkelijke Brabantse boerderij de zogenaamde langgevelboerderij is. Geven we onze ogen goed de kost dan kunnen we constateren dat er behalve langgevelboerderijen nog allerlei andere boerderijen voorkomen in onze regio.

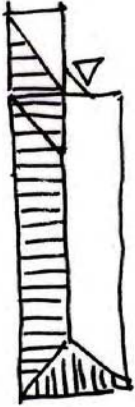
+ garage

RICHTING

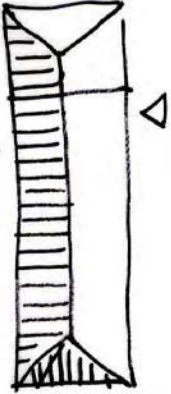
HOEKGEVEL (BOERDERIJ)
UITBOUW IN VOORWAARTSE RICHTING

RICHTINGEN

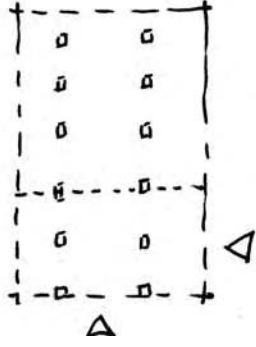

LANGGEVEL (BOERDERIJ)
UITBOUW IN VOORWAARTSE RICHTING

ij behoefte aan meer ruimte werd uitgebouwd

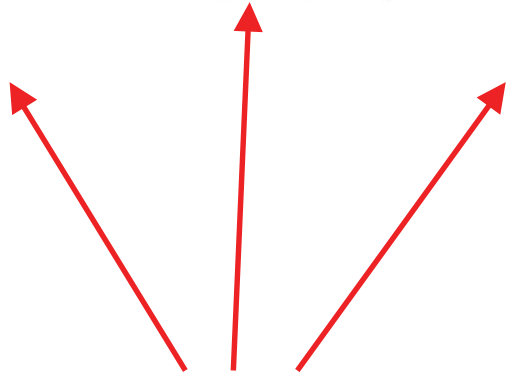
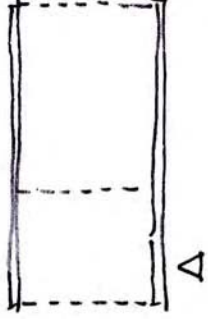
LANGGEVEL MET
OORSPRONKELIJKE
3-DELING VAN
HET HALLENHOIS
CONSTRUCTIE → HOUTSKELET

2-DELING ~~MET~~ DOOR
VERPLAATSING V.D.
GEVEL
IN 'N DAGLICHT TOETREDING

ENKELVUURIGE OPZET
BIJ MODERNE
LANGGEVEL
GEVEL = CONSTRUCTIE

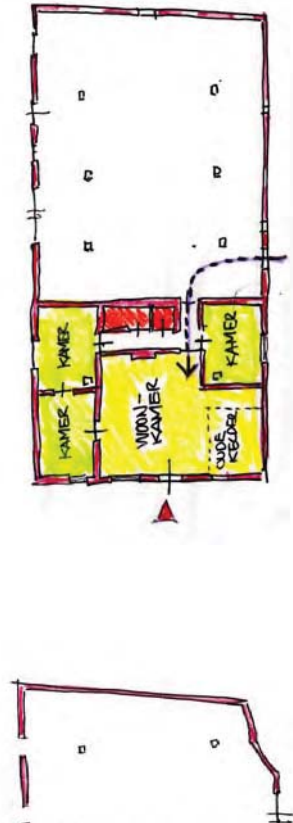
matie van plattgrond

enden nog vaak een aantal
huis. De oudste langgevels werden
nten, waarop het dak rustte. Het
e gevels waren niet hoger dan de
rden afgedekt door schildjes of
n de langgevelboerderij, die in de
den gebouwd, hebben een aantal
en verdwenen. De korte gevels
ppgevels. Het dak werd niet meer
nnen. Een andere wijziging is aan
aar constructief wel een grote
alkgebinten meer gebruikt, maar
e stenen zijgevels. De zijbeuken
hele boerderij kreeg zodoende in
deling een plattegrond met een
oed te herkennen aan de hoge
uren een plaats konden vinden.
eltype komen in Gemert en Bakel
meeste nu nog bestaande
ijk.

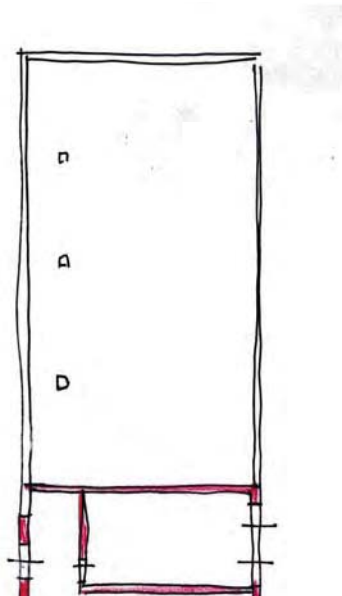
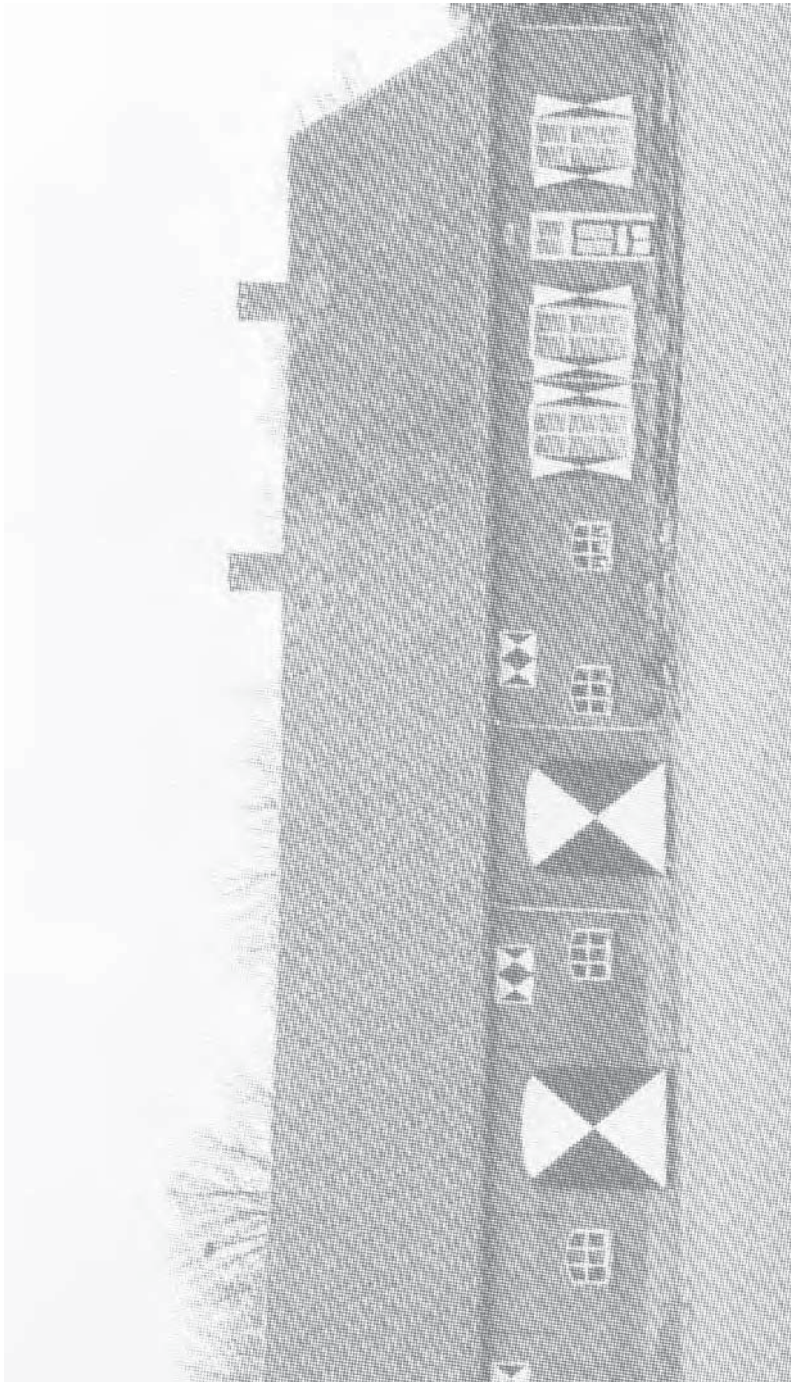
Toen deed de Franse kap of
en. Het onderste deel van het dak
waardoor de typische knik in het
de voor een veel grotere inhoud
odig was voor de opslag van de
nnoi. De langgevelboerderij met

mansardekap vormde de laatste ontwikkeling binnen de traditie van dit
type boerderij. Hoewel pas relatief laat tot ontwikkeling gekomen, heeft
de langgevelboerderij in een sneltempo de andere boerderijtypen weten
te verdringen. Pas na de tweede wereldoorlog is dit type boerderij op
zijn beurt weer verdrongen door boerenbedrijven waarbij woonhuis en
stal afzonderlijke gebouwen zijn.

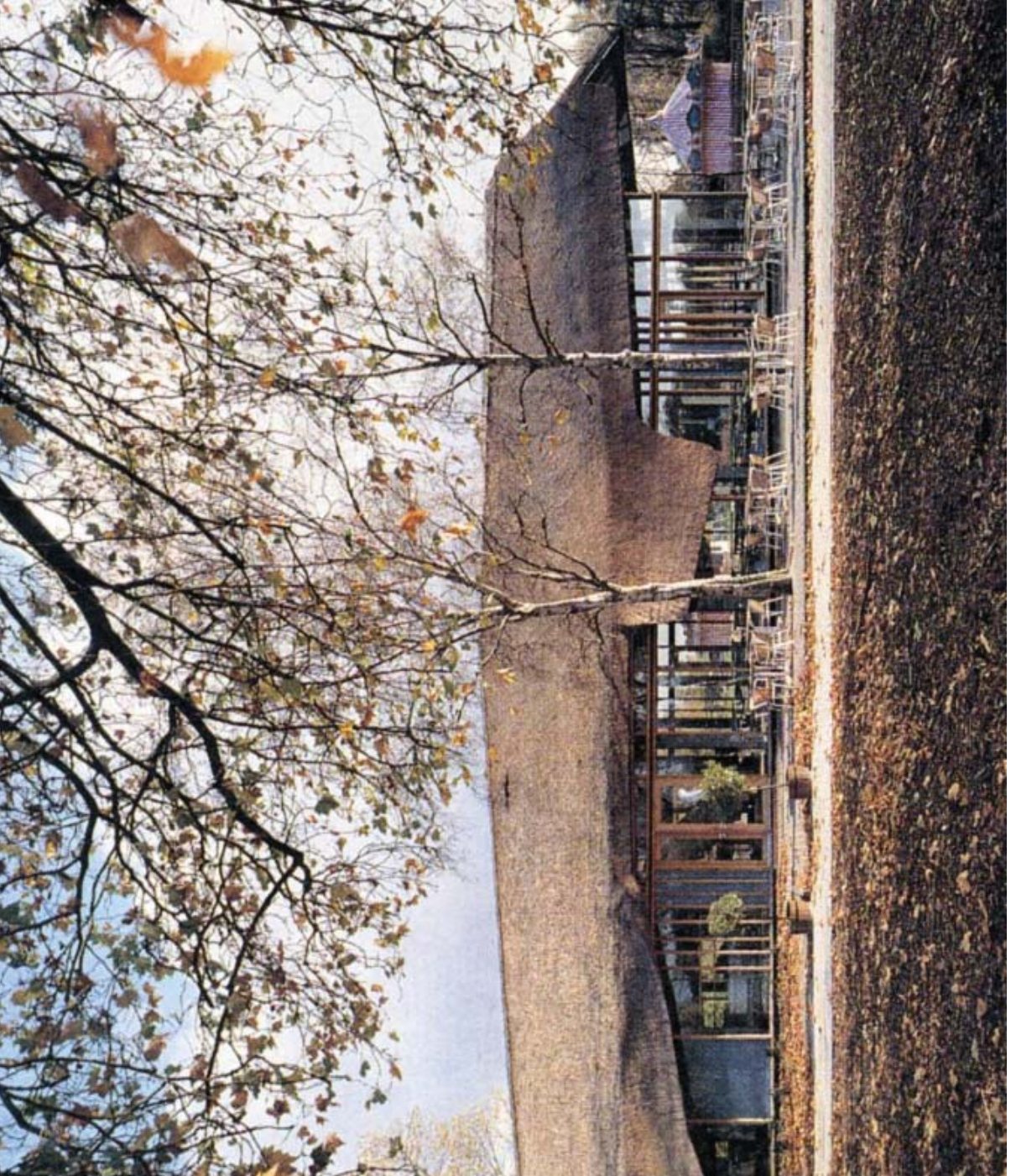
Naast de traditionele boerderijvormen kent de gemeente Gemert-Bakel
nog een groot aantal bijzondere boerenhuizen. Met name bij de
ontginning van de Peel speelden mensen uit andere delen van het land
een belangrijke rol. Zij brachten hun eigen boerderijtype mee. In het
voormalig Peelgebied treffen we daarom minder langgevelboerderijen
aan, maar wel Friese kop-romp-boerderijen naast allerlei andere
overgangsvormen.

el ontstaat na uitbreiding hallenhuys

ond langgevel met tweedeling

Eigentijdse vertaling

Een extra argument om het dak en het erf als drager te benoemen is dat wanneer een architect naar een meer eigentijdse vertaling zoekt in de dakvorm, je hem of haar niet kunt verplichten om dat vervolgens ook nog op elk afzonderlijk ander element te doen.

De eigentijdse vertaling kan nooit worden gevonden wanneer dit een optelsom is van elementen, maar gaat uit van het grote geheel. Meestal is er sprake van een totaalconcept dat zich op elk schaalniveau manifesteert en zich dus niet laat ontleden in verschillende elementen. De getoonde referentiebeelden maken dat hopelijk duidelijk en dienen als inspiratie voor het verdere ontwerpproces.

De intentie van de architect om te komen tot een eigen interpretatie is hier echter meer van belang, dan het wel of niet toepassen van siermetselwerk, om maar eens een voorbeeld te noemen. Deze intentie dient te worden beloond door een vrijere omgang met het aangereikte gereedschap toe te laten.

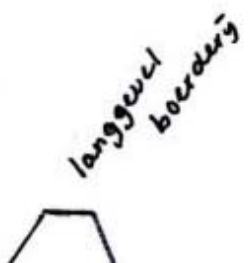
Traditioneel

Het kopiëren van stijkenmerken uit het verleden behoort ook tot de mogelijkheden mits dit met zorg wordt gedaan. Hieraan zijn echter wel meer specifieke eisen verbonden en goede begeleiding van het proces is noodzakelijk om te komen tot een geslaagd resultaat. De angst bestaat dat een slechte kopie ontstaat die op geen enkele manier meer refereert aan de oorspronkelijke karakteristieke bebouwing.

om tot een streekgebonden die refereert aan de bestaande nu voor ons ligt is het van belang drager van het plan te benoemen, dakvorm.

bepalend: de grote bouwvolumes, rchlijnen ertussen gericht op het kaar verbonden door een meer erf. Wanneer men de bebouwing aan die door een rijke detaillering werpaspecten dragen in die mate lagen van de opgave grotendeels gen.

en voor een sculpturale rieten het landschap oplevert is het de elementen onder de dakvorm verkt het overigens niet. Door een og geen geslaagde vertaling, maar getoonde voorbeelden dienen als ere detaillering van de bebouwing ragers verder versterken.

Erfinrichting

In het streven naar meer collectiviteit is het ook wenselijk om tot een meer op elkaar afgestemde erfinrichting te komen. Dit kan worden bereikt door gezamenlijk groen aan te planten of door te kiezen voor een meer homogene bestrating. Erven kennen een minder harde begrenzing. De belijning mag wat vloeiender zijn en door middel van hagen worden afgezet. Het aanplanten van extra bomen en gras op het erf geniet de voorkeur, zodat er een meer geleidelijkere overgang ontstaat tussen het buitengebied, het agrarisch landschap, en de bebouwing van het dorp.

Hagen & beplanting

Het aanplanten van hagen, meestal in de vorm van beukenhagen, zorgt voor een meer uniform straatbeeld en voor samenhang tussen de verschillende bouwvolumes. Hagen hebben meerdere functies te vervullen. In de eerste plaats dienen ze als erfafscheiding, als begrenzing van het eigen terrein. Als gevolg daarvan vormen hagen de overgang tussen het privé-gebied (het erf) en de openbare ruimte (de straat). Hagen worden ook geplant op de erfgrans langs de straat, vaak voorzien van een poort die leidt naar de voordeur. Omdat dit bij meerdere boerderijen terugkeert kan het als een karakteristiek element worden beschouwd dat zorgt voor samenhang tussen de bebouwing. En niet in de laatste plaats is het een groen element dat dient ter verfraaiing van het erf.

Door het aanplanten van hagen wordt voorkomen dat iedereen zijn eigen erfafscheiding plaatst. Als gevolg hiervan zou door versnippering

in het verleden meestal met de hagen. Het gevolg is dat de overgang bestaat uit een bonte verzameling van hagen die zorgen voor een geleidelijke overgang van het buitengebied naar het dorp. Aangezien dit vaak als eerste element wordt beschouwd dat zorgt voor samenhang tussen de bebouwing van het erf en de openbare ruimte (de straat), vaak voorzien van een poort die leidt naar de voordeur. Omdat dit bij meerdere boerderijen terugkeert kan het als een karakteristiek element worden beschouwd dat zorgt voor samenhang tussen de bebouwing. En niet in de laatste plaats is het een groen element dat dient ter verfraaiing van het erf.

er in het stedenbouwkundig plan van het dorp. Tussen de randbebouwing en de bebouwing van het dorp wordt een geleidelijke overgang gecreëerd door het aanplanten van hagen. Het aanplanten van hagen, meestal in de vorm van beukenhagen, zorgt voor een meer uniform straatbeeld en voor samenhang tussen de verschillende bouwvolumes. Hagen hebben meerdere functies te vervullen. In de eerste plaats dienen ze als erfafscheiding, als begrenzing van het eigen terrein. Als gevolg daarvan vormen hagen de overgang tussen het privé-gebied (het erf) en de openbare ruimte (de straat). Hagen worden ook geplant op de erfgrans langs de straat, vaak voorzien van een poort die leidt naar de voordeur. Omdat dit bij meerdere boerderijen terugkeert kan het als een karakteristiek element worden beschouwd dat zorgt voor samenhang tussen de bebouwing. En niet in de laatste plaats is het een groen element dat dient ter verfraaiing van het erf.

gekenmerkt door een open straatbeeld. Het aanplanten van hagen, meestal in de vorm van beukenhagen, zorgt voor een meer uniform straatbeeld en voor samenhang tussen de verschillende bouwvolumes. Hagen hebben meerdere functies te vervullen. In de eerste plaats dienen ze als erfafscheiding, als begrenzing van het eigen terrein. Als gevolg daarvan vormen hagen de overgang tussen het privé-gebied (het erf) en de openbare ruimte (de straat). Hagen worden ook geplant op de erfgrans langs de straat, vaak voorzien van een poort die leidt naar de voordeur. Omdat dit bij meerdere boerderijen terugkeert kan het als een karakteristiek element worden beschouwd dat zorgt voor samenhang tussen de bebouwing. En niet in de laatste plaats is het een groen element dat dient ter verfraaiing van het erf.

mees bestaande uit 2, 3 of 4

kan door deze redelijk eenvoudige

afgekende te belangrijker dan het
n op het erf en allerlei vormen en
en behoefte aan een garage voor
steeds meer extra opslagruimte.
ecten als een noodzakelijk kwaad
ing van de ontwerpogave kan
woonhuis en de bijgebouwen kan
gebouwen nadrukkelijk achter de
dat dergelijke bebouwing zoveel
gezaamenlijk dak.

oor de architect rekening mee te
werp alvast na te denken hoe
innen worden gerealiseerd. Daarbij
uitbreidingen plaats hebben achter
evels van de woning.

Ilen + lage gootlijn

genaamd) kunnen ook als kenmerkend worden gezien voor de boerderijbouw en worden tegenwoordig dan ook veelvuldig toegepast bij nieuwbouw vanwege hun nostalgische uitstraling. Gecombineerd met andere dakvormen leveren deze in het totale straatbeeld ook een gedifferentieerd daklandschap op.

otlijn

ijen is de tamelijk laag gelegen dat het dakvlak verhoudingsgewijs at zware dakvolume rust op een in het dak en de hoogte van de kken dat bij verdere planvorming ze betrekking tussen dakvorm en gebleken dat bij bepaalde vormen of vier meter de verhoudingen kan niet langer als landelijk of n meer stedelijk bouwvolume. Dit

ieping liever geen schuine wand at plaatsens van meubilair, bestaat ikken zodat deze doorloopt in het gen in dit vlak om raampartijen te opzichte van het interieur geen len gedaan, terwijl de verhouding

kap, meestal een zadeldak waarbij e afgeschuinde delen (wolfseinden

Eigentijdse vertaling

Wil men een stap verder gaan, dan kan men ook zoeken naar een meer eigentijdse vertaling van het dak. Deze oplossing kan gezocht worden door zowel met materiaal als met vorm te experimenteren. De hier getoonde referentievoorbelden dienen hierbij als een mogelijke bron van inspiratie. Het dak kan meer expressie krijgen, door het op meerdere plaatsen te knikken of te vouwen.

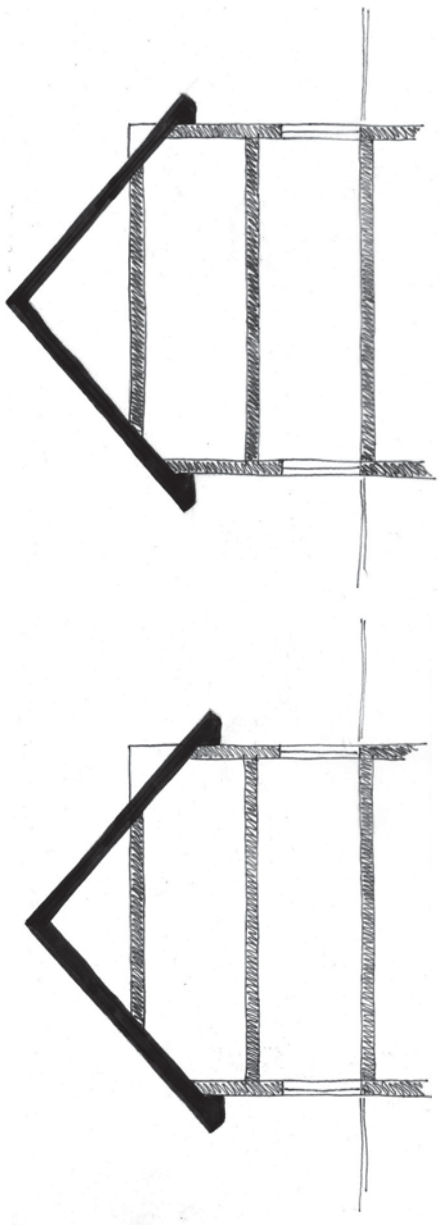
Wanneer zowel het dak als de gevel in hetzelfde materiaal worden uitgevoerd kan het gebouw meer sculpturale zeggingskracht krijgen en daarmee, misschien nog wel meer als voorheen in de boerderijbouw het geval was, als object in het landschap gaan fungeren.

Dakbedekking

Bij meer geplooid dakvormen is het bedekken van het dak met riet aan te bevelen. Het riet is eenvoudig te snijden in de gewenste vorm en vormt zich daardoor beter naar het gemodificeerde vlak. Als vuistregel kan worden gehanteerd dat een dak uitgevoerd in riet 25% meer kost dan een dak met gebakken pannen. Ook andere dakbedekkingsmaterialen als gepatineerd zink, leien, hout en dergelijke kunnen worden toegepast.

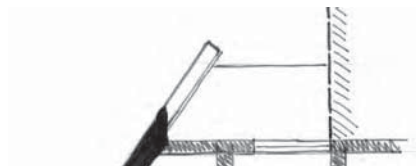

3m

4m

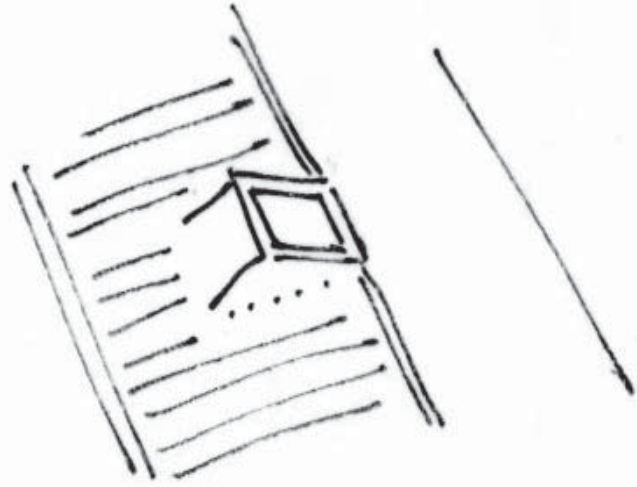
4,5m

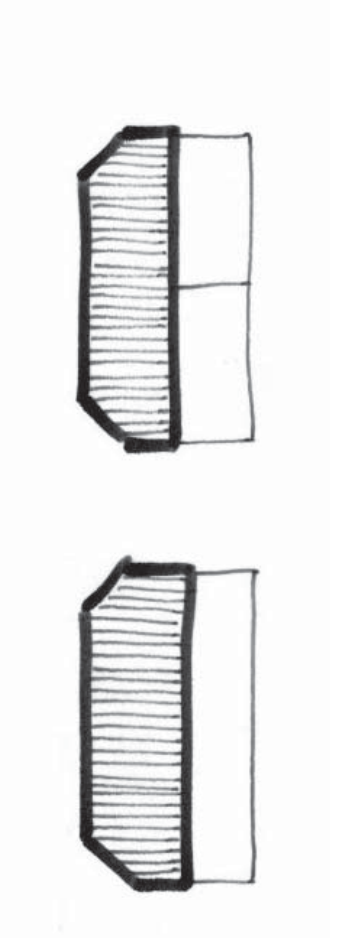
otlijn voor- en achtergevel

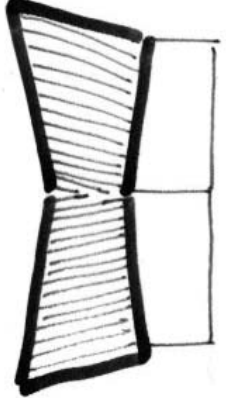
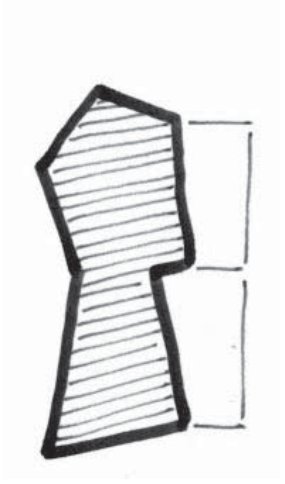
4,5m

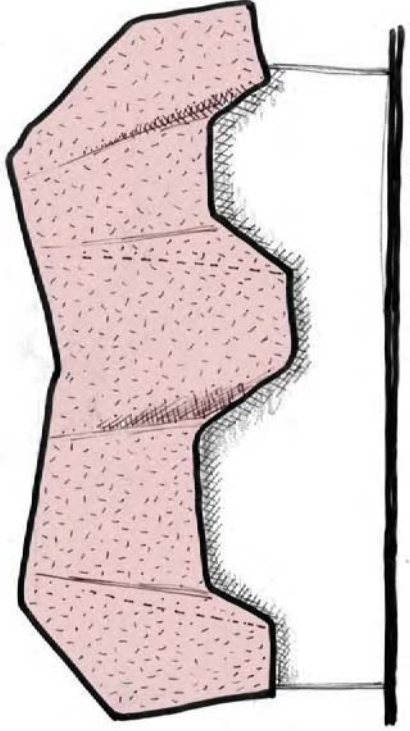
4m

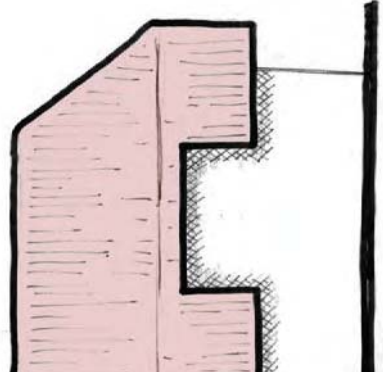
Benadrukt collectiviteit

Benadrukt collectiviteit en individualiteit

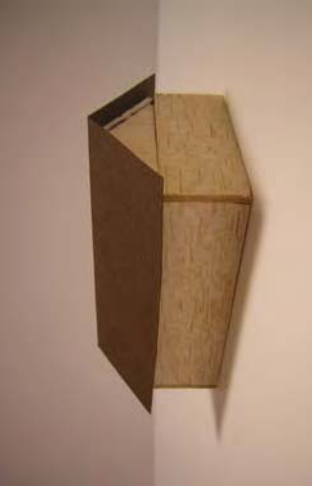

^ geplooiide dakvorm

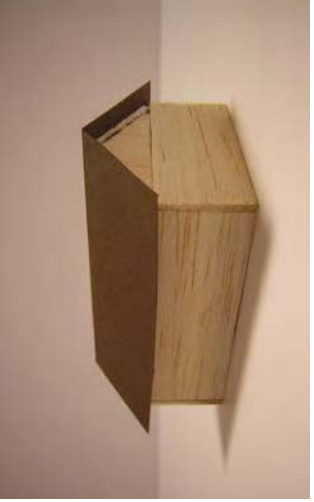

3m

4m

4,5m

3m

4m

4,5m

verschillende hoogte gootlijn

3m

4m

4,5m

3m

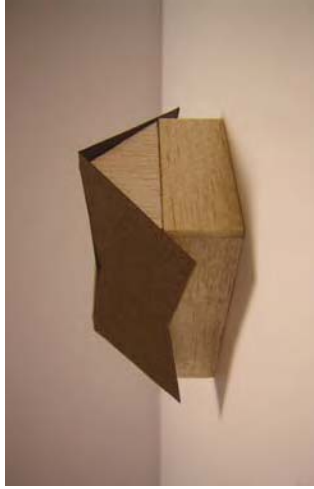
4m

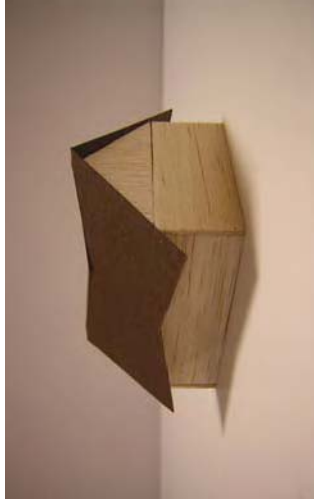
4,5m

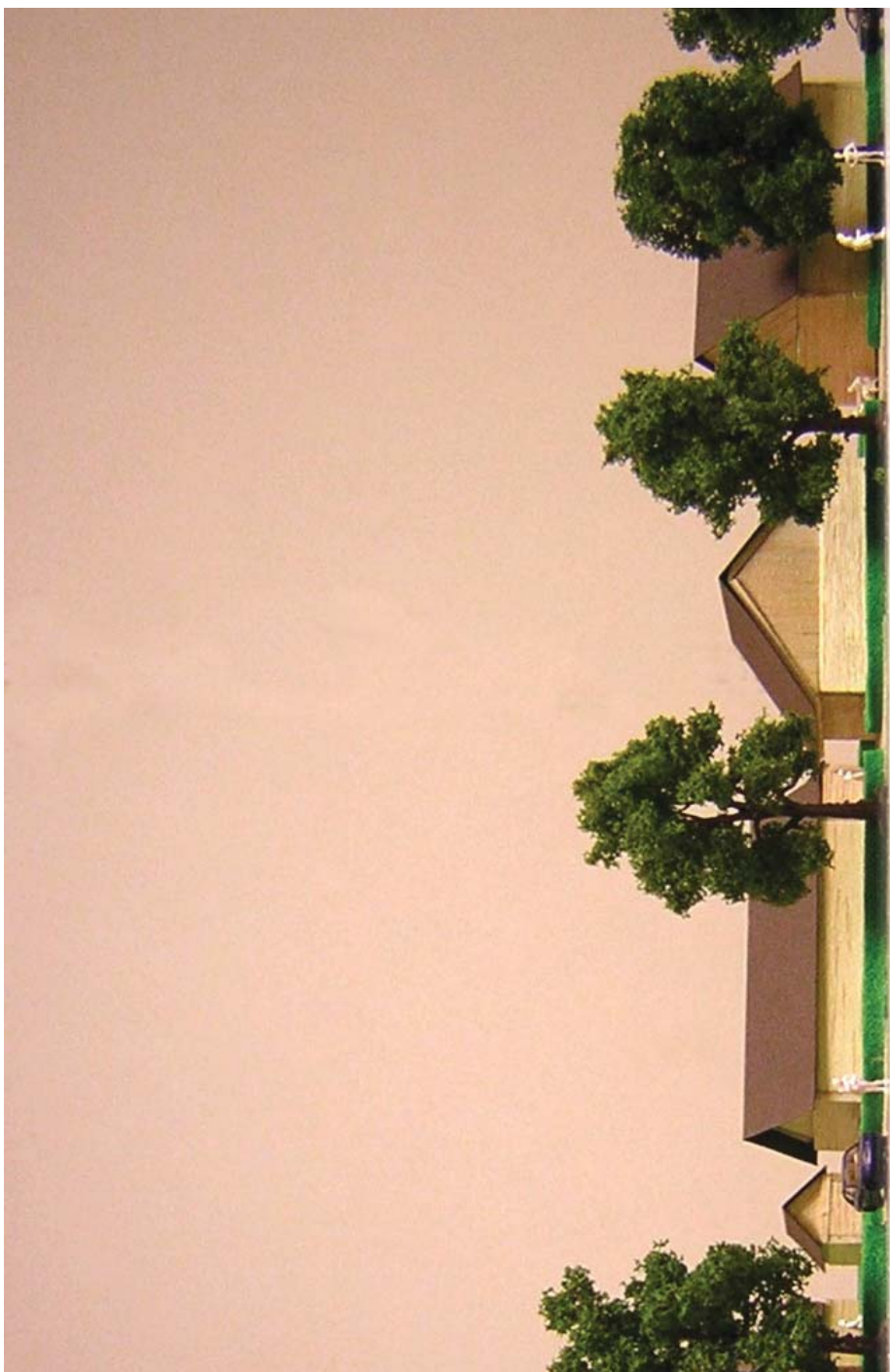
3m

4m

4,5m

zadeldaken

wolfseinden

hnbak

^ muizentanden

^ kruisverband

^ levensboom

+ luiiken

^ staldeuren

^ boerenvlecht

^ plint + kiezel

h kap

^ kopgeveltekst

^ schoorsteen

^ wolfseind

kunnen, mits goed gemaakt, een huis karakter geven. Het gebruik van goedkoop ogende plaatmaterialen zoals trespa dient te worden vermeden. Omdat boerderijen van oorsprong geen dakkapellen hebben, is het alleen aan de achterzijde toegestaan dakkapellen toe te passen.

aling van de boerderijbouw is een

ng, die tot uitdrukking komt in de

materialen.

Materialisatie

Het gebruik van 'aardse' materialen (baksteen, gebakken pan, riet, hout en natuursteen) zorgt voor meer verbondenheid met de plek en het landschap. Dit versterkt de ervaring van het landelijk wonen.

van de straat naar erf terug in de
geleidende beukenhagen. Ook de
n de woning is zeer karakteristiek.
dakgoot en liep het regenwater
d hemelwater tegen de gevel te
te van de bakstenen gevel vaak
blint. Verder werd de boerderij
r het hemelwater door de grond
watoets is het wenselijk om de
eren in dergelijke grindstroken
r nog verbijzonderingen in het
de overgang tussen dak en gevel
vels sieren. Het is de bedoeling
en meer eigentijdse wijze worden
geven aan de rijke traditie van

Gevelmetselwerk

Boerderijen zijn veelal opgebouwd uit bakstenen steense muren in kruisverband gemetseld. Daarom is het gewenst om in een bepaald verband te metselen en niet te kiezen voor wildverband.

Siermetselwerk kan een verrijking betekenen voor het metselwerk. Denk hierbij bijvoorbeeld aan muizentanden of boerenvlechten die kopgevels sieren. Beter is wanneer naar meer eigentijdse vertalingen wordt gezocht in de toepassing van baksteen. Nieuwe producten in baksteen kunnen extra verbijzonderingen in het metselwerk tot stand brengen.

Deuren

Deuren zijn van hout en voordeuren zijn traditioneel met een levensboom voorzien. Grote garagedeuren dienen bij voorkeur als houten poortdeuren te worden uitgevoerd. Zo herinneren zij aan de oude staldeuren van de boerderij. Door een gemetselde korfboog in het metselwerk toe te passen wordt dit versterkt.

elwaterafvoer + schoorstenen

aken een essentieel onderdeel uit
t mag niet onderschat worden. Zij

^ misbaksels gemetseld

^ kiezel + gecementeerde plint

^ verbijzonderd metselwerk

^ riet + gebakken pannen

^ hout

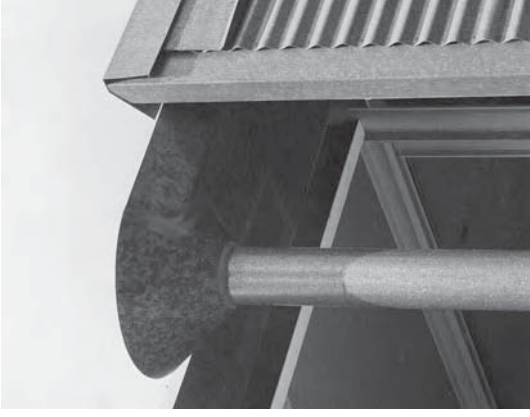
^ kiezel + gebakken klinkers

^ slechte vertaling

^ mogelijke vertaling

^ mogelijke vertaling

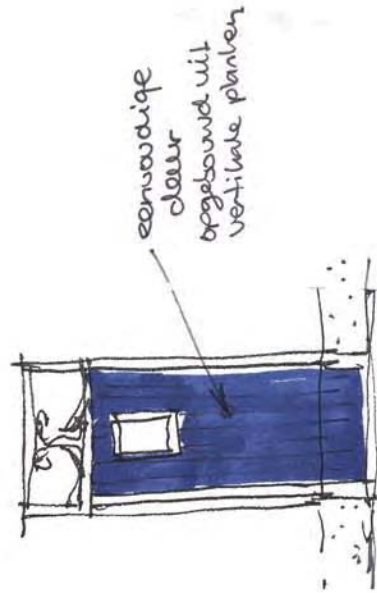
^ slechte vertaling

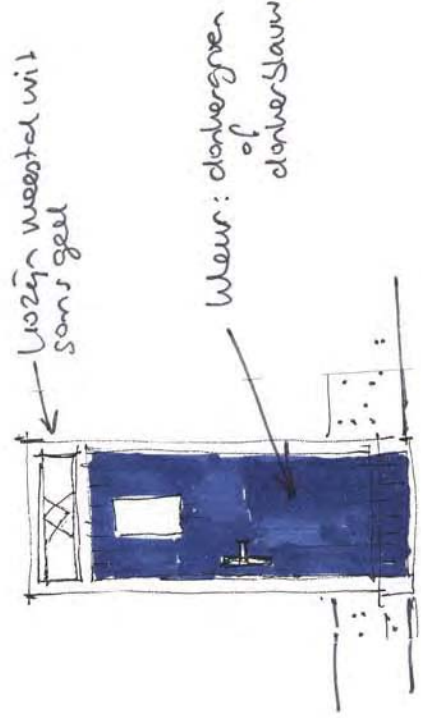
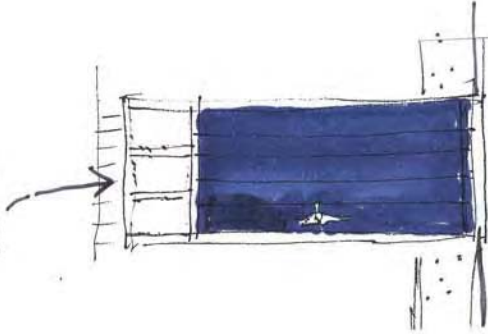
^ slechte vertaling

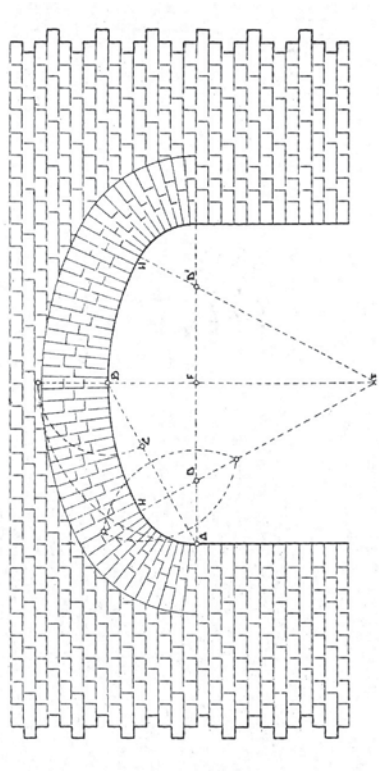

^ mogelijke vertaling

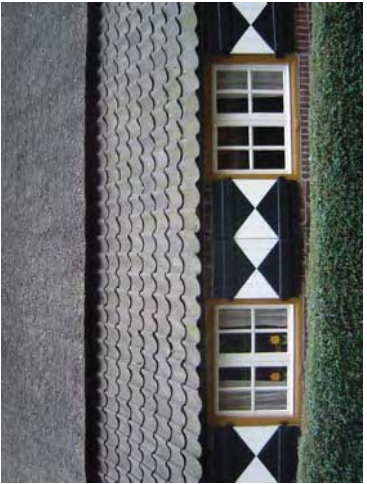

som in licht

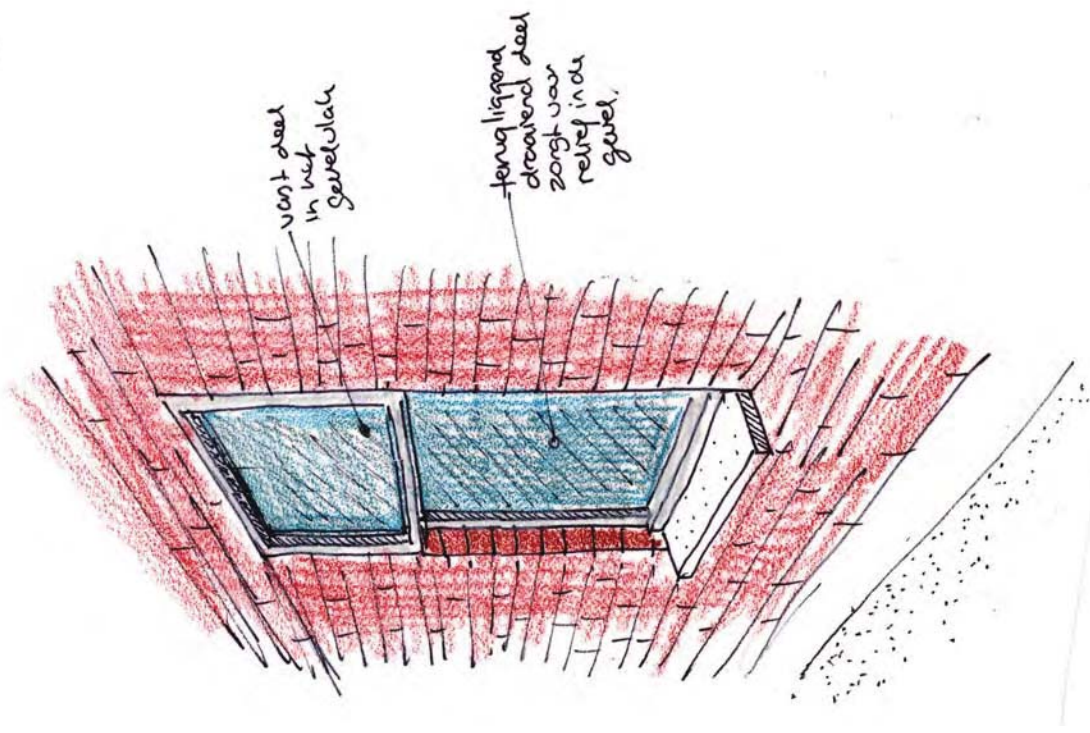

gemetselde korbboog

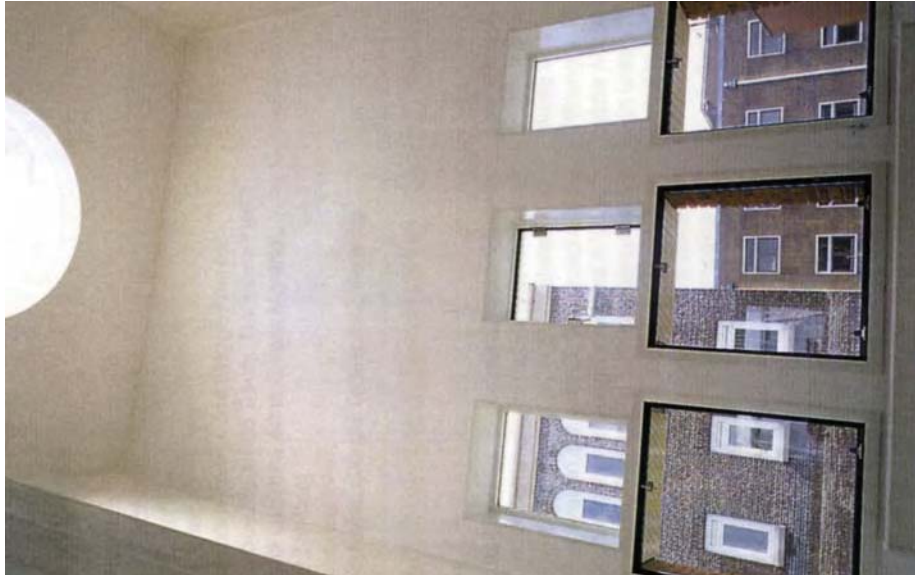
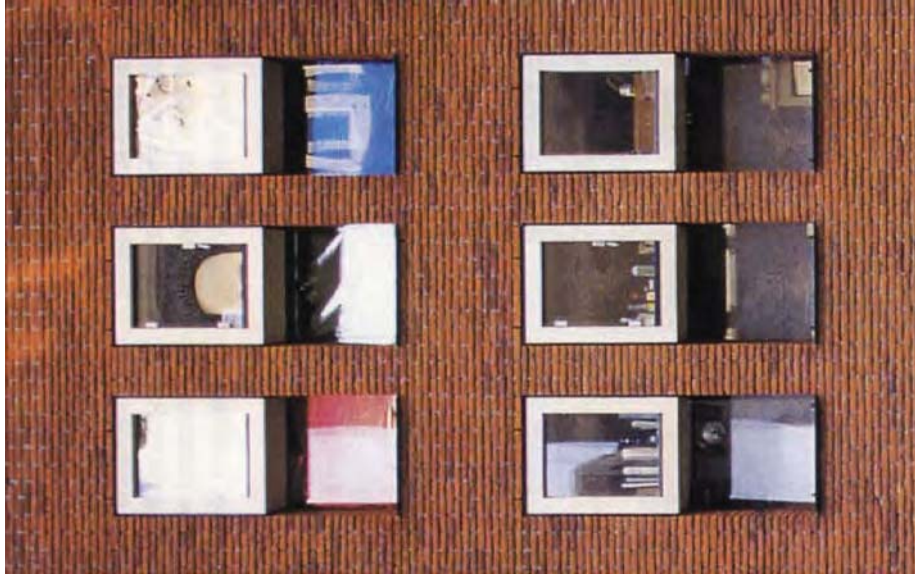
eding met een bovengedeelte dat
eper gelegen deel dat naar boven
e openen. Probeer dit reliëf in de
ur op een eigentijdse manier.

an luiken naast de ramen. Nieuwe
oorbeeld schuifluiken kunnen in
meer expressie in het gevelvlak

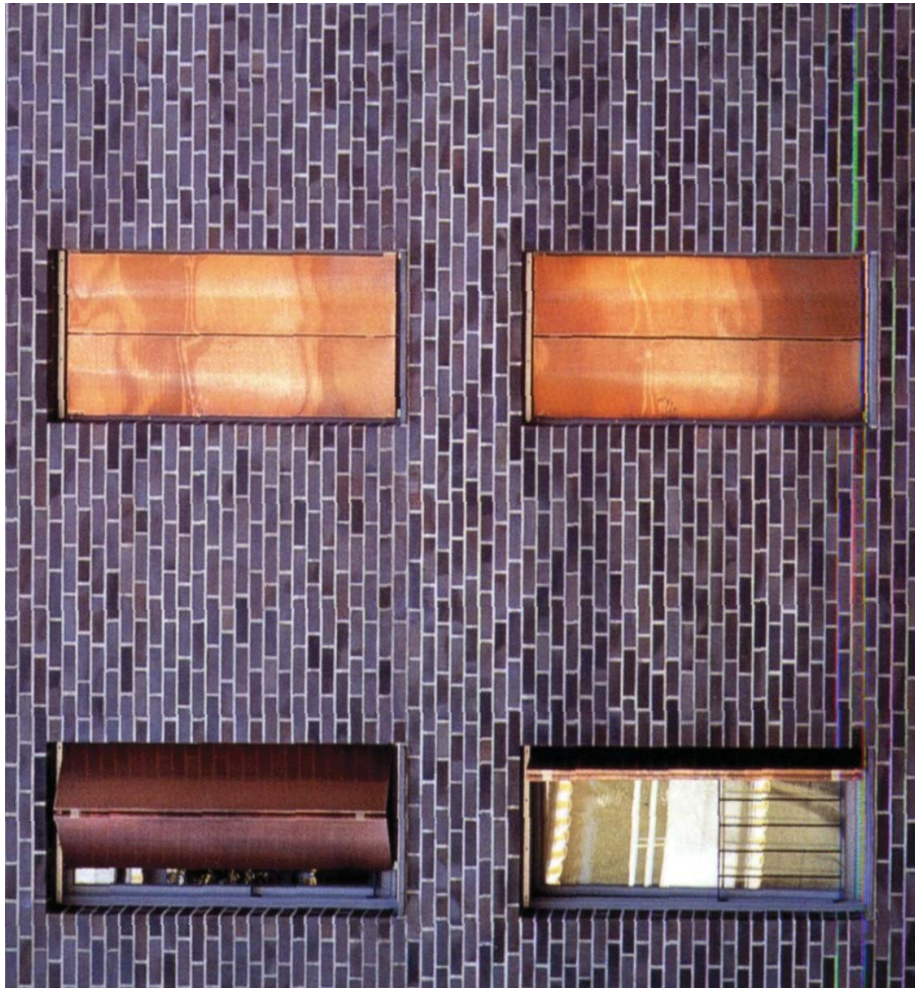
beschilderd (karakteristiek voor Gemert)

^ principe raamkozijn

^ mogelijke vertaling (exterieur)

^ mogelijke vertaling (interieur)

^ draaibare koperen luiken

met het stedenbouwkundig plan geworteld is in de regio op basis van landschappelijke, stedenbouwkundige en architectonische kenmerken van die regio. Daarom is er een gereedschapskist ontwikkeld.

schapskist moet de opgave, het
beginnen. Een opgave waar
en zo maximaal mogelijk resultaat
at waar de doelstellingen van de
ng, en de doelstellingen van de
n de dorpsranden verrijkt, in een
an.

In de gereedschapskist wordt expliciet de nadruk gelegd op wat wij de dragers van het plan hebben genoemd: het wonen op het erf en de dakvormen. Om tot de gewenste beeldkwaliteit te komen dient hier zorgvuldig mee te worden omgesprongen. Het zoeken naar eigentijdse vertalingen van de boerderijbouw verdient daarbij sterk de voorkeur.

, aangenaam en effectief proces
belangen van partijen recht wordt
en architecten met steun en
voor zij iemand aan zal stellen,
ousiasmeerd worden, op een open
og hebben voor elkaars belangen
venste resultaat kan worden
eiden we de volgende stappen:

Voor dat bewoners zich inschrijven om deel te nemen aan de loting dient bij hen duidelijk te zijn dat zij zich moeten conformeren aan de doelstellingen van de gemeente en zich dienen te houden aan de opgave zoals die in deze gereedschapskist is uiteengezet. Het is aan te bevelen om hiervoor een passage in de lotingsakte of optieovereenkomst voor de grond op te nemen. Om dit duidelijk te maken aan kandidaat inschrijvers zal vooraf aan de inschrijving voor de loting een informatieavond worden gehouden waar de inhoud van de gereedschapskist zal worden gepresenteerd met bijzondere aandacht voor het deel dat betrekking heeft op de dragers van het plan. De gereedschapskist is op die avond ook in document-vorm beschikbaar.

Architectenkeuze

an de dorpsranden is verkregen
ving komt, met zorg en aandacht
zen dat die beeldkwaliteit tezamen

Per project, bestaande uit maximaal twaalf woningen, zal een avond georganiseerd worden waar architecten nadat zij kennis genomen hebben van de gereedschapskist zich presenteren hoe zij de opgave tegemoet zullen treden. Bewoners en Gemeente stellen gezamenlijk een

voor die avond. Bewoners kiezen van de architecten die zich op de begeleiding van de Gemeente in drie stappen van het voorlopig ontwerp, stand komen. Bij elke stap zal een aantal bewoners en architecten bij de uitgangspunten gepresenteerd worden en suggesties gedaan voor wijziging op het erf, de massaopbouw en al gevormd hebben, kunnen ook een van de bebouwing dient met een maquette gepresenteerd te worden staat kan worden.

Opkomen plattegronden en gevels gepresenteerd voor detaillering en stap van het definitief ontwerp in te presenteren. Daarbij kan de beperken tot de beeldbepalende ontwerp zullen de inrichting en wel moeten zijn van de voorstellen

Bouw & beheer

Gedurende het proces kunnen de bewoners een vereniging oprichten die met name bedoeld is voor het beheer van de inrichting van het erf, de erfafscheidingen en bepaalde aspecten van de bebouwing, zoals kleurgebruik. Ook in de toekomst blijft het beeld van de inrichting van het erf en de afscheidingen van de privé-ruimte naar de openbare ruimte sterk mede bepalend voor de beeldkwaliteit van die openbare ruimte. Voor de bebouwing gaat het daarbij vooral om kleurstellingen.

Deze vereniging kan ook de bemoeienissen en het overleg met de Gemeente regelen inzake de inrichting van de directe woonomgeving en mogelijk het beheer daarvan. Verder biedt zo'n vereniging de mogelijkheid om gezamenlijk bijvoorbeeld materialen en andere diensten bijvoorbeeld van aannemers in te kopen.

Pilot-project

We denken dat het zinvol is om de aanpak en de voorgestelde procesgang in het eerste komende project volgens de hier voorgestelde methode uit te voeren, dat vervolgens te evalueren en zo nodig bij te stellen. Het gaat dan zowel om de procesgang en de werking van het middel gereedschapskist. Een dergelijk pilot-project kan helpen in het vervolgtraject om bewoners en architecten verder te enthousiasmeren en een effectieve planvorming te bevorderen.

APPENDIX

REFERENTIEBEELDEN EIGENTIJDSE VERTALINGEN

